

směrů navrhovaných odpovědí, které je užitečné jak pro studenty všech oborů majících co do činění s výzkumem religiozity a soudobé společnosti, tak také pro poučenou veřejnost. Nezbytně však může uspokojit jen první, spíše povrchní zájem, neboť pro hlubší poznání budou stejně všichni zájemci nuceni sáhnout po možná několika desítkách, možná stovkách skutečně paradigmatických studií. Pokud Lyonova kniha nebude za takovou vydávána, má nejen „právo na existenci“, ale budiž jí přáno co největší rozšíření, neboť alespoň vzhledem k většině aktuálních debat v sociologii náboženství tuto prostředkující úlohu plní.

Zdeněk R. Nešpor

Swianiewicz, P. – Prudký, L. – Borecký, J.: Demokracie na místní úrovni ve střední a východní Evropě. Jak občané vnímají reformy státní samosprávy. Praha, POINT, s.r.o. 2002.

Tato česká publikace byla vydána současně s anglickým originálem, ze kterého přejala první kapitolu věnovanou České republice. Studie analyzuje výzkum, který byl proveden ve čtyřech postkomunistických zemích – České republice, Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Jeho cílem bylo zmapovat stav demokracie na místní úrovni v uvedených zemích, odpovědět na otázku, do jaké míry občané přijímají místní samosprávu a také zjistit, jak funguje vzájemná komunikace mezi občany a orgány místní samosprávy.

První kapitola se věnuje srovnání situace ve všech čtyřech uvedených zemích, zaměřuje se především na postoje občanů vůči orgánům místní samosprávy a jejich zájem o veřejné záležitosti. Autoři se snažili udržet jednotný rámeček výzkumu,

který by umožnil vzájemné srovnání všech zemí. Tato snaha však nebyla zcela dodržena. Příčinou byly zásadní rozdíly v samotném pojetí samosprávy ve srovnávaných zemích.

Druhá kapitola je věnována problematice místní samosprávy v názorech občanů České republiky. Výzkum byl zaměřen na několik hlavních problémů – působení veřejnosti na stav a vývoj místních samospráv, komunikaci občanů s úřady a přístup úřadů k veřejnosti, míru respektování veřejnosti při vytváření a vývoji místní samosprávy. Autoři zdůrazňují, že tato studie je pouze sondou do problematiky, nejde tedy o ucelenou analýzu, ale jen o naznačení některých důležitých aspektů.

Oblast veřejného politického působení nejméně odráží míru spokojenosti občanů s politikou a důvěru k probíhajícími společenským a politickým změnám v demokraticky se rozvíjející společnosti. Instrukce místních samospráv umožňují občanům lépe zhodnotit činy místních politiků a ověřit si, do jaké míry mohou veřejné dění a situaci v obci sami ovlivňovat.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že paleta možností, kterou může veřejnost využívat k ovlivňování vývoje místní samosprávy, je velmi široká, zůstává však většinou nevyužita. Situaci lze zobecnit konstatováním, že ani jedna ze zúčastněných stran o všech těchto možnostech neví, a proto je nevyužívá. Vzájemná komunikace veřejnosti s úřady není většinou vstřícná, v praxi převažuje komunikace připomínající boj. Míra respektování veřejnosti nemá reálnou podobu, orgány místní samosprávy se většinou nijak nesnaží podněcovat veřejnost k účasti na působení a ovlivňování života obce. Pasivitu občanů podporují mimo jiné média a centrální politická místa v sou-

ladu s obecným přesvědčením, že občanské aktivity jsou projevem chaosu a nezodpovědnosti, a že aktivity jednotlivců vždy vedou k nekalému cíli a jsou podminěny ziskuchtivostí. Veřejnost doposud nebyla přesvědčena, že výkon občanských rolí může být přínosem jak pro ně tak pro celou zemi, a že bez těchto aktivit nelze v budoucnu rozvíjet demokratický stát ani tržní ekonomiku.

V závěru studie uvádějí autoři řadu metod a námětů, které mohou být využity v praxi i při dalších výzkumech. Mimo jiné zmiňují nutnost školení, ať již jde o potřebu dalšího vzdělávání členů zastupitelstev nebo o nutnost uspořádání školení o používání internetu, který není na obecních úřadech ve většině obcí používán. Dále zdůrazňují nutnost prohlubování osobní komunikace zastupitelstev s občany a podporu veřejných aktivit občanů, které jsou velmi důležité pro život a fungování obce.

Petra Jeřábková

Od Ještěda k Troskám. Vlastivědný sborník Českého ráje a Podještědí. Českosudsko, Mnichovohradištsko, Sobotecko, Lomnicko, Turnovsko, Železnobrodsko a okolí Jičína. Roč. 8, č. 24, 2001.

Od roku 1994 vychází v Turnově obnovený sborník *Od Ještěda k Troskám*. Vydavatelem je nyní občanské sdružení *Paměť Českého ráje a Podještědí*, předtím Správa Chráněné krajinné oblasti Český ráj v Turnově. Sborník navazuje na prvo-republikový sborník téhož názvu, jehož dušič byl univerzitní profesor Dr. J. V. Šimák, profesor historické vlastivědy na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Nová řada sborníku *Od Ještěda k Tros-*

kám má populárně vědecké zaměření. Orientace na širší čtenářskou obec diktuje ráz příspěvků, zařazování fotografií, kreseb, mapek atd., stejně jako výběr z redakční korespondence, podávající přehled o ohlasech a názorech čtenářů. Službou čtenářské veřejnosti je v neposlední řadě i uveřejňování medailonků a glos k životním jubileím. Snazší přístup ke čtenářům umožňuje i pružná sešitová forma sborníku připomínající časopis.

Zařazené příspěvky se dotýkají převážně historických témat; dějinný vývoj zachycují od pravěku do doby současné. Ostatním oborům je věnována menší pozornost, což se týká také etnologie. V osmém ročníku etnologickou problematiku řeší příspěvky Jaromíra Jermáře. První z nich zachycuje dojmy ze zájezdu mladoboleslavského muzea do katolické Horní Lužice na „jízdu křížáků“ o velikonocích 2001. Tato dosud živá tradice láká velké množství publika, a tím zvyšuje zájem o problematiku Lužických Srbů. Druhý příspěvek informuje o obnovených „staročeských májích“ v obci Bílá Hlína u Mnichova Hradiště.

Pro etnology zajímavá je i informace o setkání rodáků a přátel města Mladá Boleslav při příležitosti oslav 400 let jeho povýšení na královské město. O těchto oslavách přináší reportáž první a druhé číslo sborníku. Součástí oslav byl seminář o emigraci, z něhož zásadní referáty jsou ve sborníku otištěny. Úvodem Jaromír Jermář předkládá přehledný příspěvek o historii emigrace na Mladoboleslavsku. Sleduje ji od pobělohorské emigrace v 17. století až k poslední emigrační vlně po roce 1968. Po něm Miloslav Rechciĝl hodnotí českou emigraci v USA. Na něj navazuje Václav Chyský zamyšlením nad úlohou Němců v česko-německých vztazích. Soubor